

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 97. ANULU XX.

Sabiu, in 315 Decembre 1872.

Telegrafulu ese de done ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte parti ale Transilvaniei s pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Insetele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Din'a onomastica a Escelentiei Sele Prea sântitului Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu.

Sabiu, 30 Novembre.

Impartesindu cetitorilor nostri in nrulu trecutu pre scurtu festivitaea acestei dile din preser'a si diu'a de astadi, revenimu, conformu promisiunei ce amu facutu, cá sa espunemu unele detaiuri interesante si demne de a fi cunoscute mai departe de periferia cetátiei in carea s'a petrecutu.

Dupa servitiulu ddiescu de sér'a (in'29 Nov.) la care a luat parte cu P. Archimandritu si Vicariu Archiepescu Nicolau P o p e 'a in frunte membri preoti ai Consistoriului archidiecesanu, corpulu profesiororu dela Institutulu nostru teologicu-pedagogicu si preotulu c. si reg. garnisóne de aici, la care fu de fatia afara de tinerimea dela mentionatulu institutu, si dela alte institute de aici si inteliginti'a nóstra precum si comercianti de ai nostri si alti cetatieni románi, — ne despartirámu spre a ne revedéla productiunea anuntiata prin unu programu, (vedi nr. tr.) la care erá adausa si invitarea din partea eleviloru mentionatulu institutu. La tempulu lipsatu ne si intalniremu in numeru si mai mare in sal'a cea mare a Seminarului, barbati si femei, bestráni si tineri, din Sabiu si giuru, fára de deosebire confessionale, incátu spatiós'a sala aru fi trebuitu sa fia de trei ori asiá de mare cá sa cuprinda pre toti cáti doriau sa asiste la productionile arangiate in onórea onomasticee P. nostru Archieppu si Metropolitu.

Si cantárele corali, solo, cuventárele si declamatiunile fura primite cu calduróse aplandári, cáci ele in adeveru au fostu intocmite si esecutate asiá incátu au potutu fi decóre pentru o dí festiva. Cátu pentru cuventári ne vomu adoperá a le face prin foisióru nóstra cunoscute si acelui publicu, carele n'a potutu luá parte dimpreuna cu noi la solemnitatea din preser'a dilei onomastice a Archipastoriului uostro. Dupa finirea productiunei, cu multiami-

FOISIÓRA.

Cuventarea

rostita cu ocaziunea festivitátiéi din 30 Nov. a. c. in Seminarulu nostru archidiecesanu adeca la diu'a onomastica a Escel. Sele P. Archiep. si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a — de Simeonu Popescu cler. in an. III.

Motto: Nu te teme turma mica, ca bine a voitu tatalu vostru sa dee voue imperati'a. Luc'a c. 12 v. 32.

Fia-care poporu, ce a leganatu si légana inca acestu rotogolu, si-a avutu si 'si are geniulu seu, ángerulu seu paditoriu. Fia-care poporu si-a formatu acestu ángeru, si-a datu directiune actiunei si esistentiei sele. Si dupa cum a fostu de bine nimerita acésta cale, pre carea sa apuce, dna cum si-a alesu pre acestu ángeru conducatoriu: asiá i-a fostu si viétia.

Ici vedemu unu poporu, alu cáruia ingeru paditoriu a fostu arm'a, sabi'a, dara dupa cum este scrisu: „totu celu ce pórla sabia, de sabia va mori“ (Mat. c. 26. v. 52) — acelu poporu fú mare, fú poteroicu numai atár'a cátu a statu sabi'a lui neruginita. A ruginitu sabi'a, a ruginitu si marirea lui, si amintirea lui s'a stersu dintre cei vii.

Colo vedemu unu altulu, care si-a alesu de geniu forti'a si sciinti'a, sabi'a si cuventulu. Acestu geniu l'a radicatu la o gloria dupla: arm'a i-a cástigatu potere, materia, cultur'a, sciinti'a i-a datu lumina. Dara scrisu este: „sciinti'a sumetiesce, iera dragostea didesce“ (I Cor. c. 8 v. 1). Dragostea i-a lipsitu cá sa-lu póta zidi, sciinti'a l'a sumetit, arm'a a ruginitu, bratiiele s'au molesitu, forti'a a decadiutu, si cu dens'a a caditu si materi'a: a peritu popo-

rea in inimi, oglindata pre fetiele tuturoru, ne despartirámu gratulandu-ne reciprocu pentru ca ne-a invrednicitu Dumnedieu a serbá si in anulu acest'a diu'a acést'a dorita pentru fia-care románu bine-simtióriu

Astadi de temporiu biserica din cetate erá plina de unu publicu frumosu si numerosu. Cá si in presera se celebrá acum st'a liturgia, se cetira rugaciuni din genunchi pentru fericit'a si indelung'a viétia a Présántitulu Parinte Archieppu si Metropolitu A n d r e i u.

Dupa st'a liturgia membrii Ven. Consistoriu archidiecesanu, corpulu profesoralu, inteliginti'a nóstra din locu, comercianti si cetatieni se intrunira spre a merge in corpore la Escelentia Sea Présántitulu P. Archiepiscopu si Metropolitu si felicitandu-lu pre acest'a de a-si depune omagiele fiiesci inaintea preaiubitulu Parinte sufletescu. Spre marea bucuria a tuturoru Escel. Sea avú bun'a vointia a primí acestu fiiescu semnu de iubire, pre lángá tóta starea sanetátiéi sele inca nu pre deplinu restaurata. Cuvintele conducatorulu P. Archimandritu N. P o p e 'a, prin cari au datu espressionu simtieminteloru de omagiu fiiescu si de o felicitare fiiesca in acésta dí solemná au fostu unu echo esitu din inimile tuturoru.

Escelentia Sea miscatu, in cuvinte de unu adeveratu parinte sufletescu, pline de invetiatura, a respunsu multiamindu mai intáiu lui Ddiu, cáci acum dupa doi ani ierasi i fu cu putintia, cá nu numai cu sufletulu dara si cu trupulu sa se véda in mijloculu fiiloru sei sufletesci si postindu la toti in genere si in specie totu binele impartasi binecuvéntarea Sea Archierésca.

Cu acést'a se finí festivitaea, carea sa dea celu Atotupoternicu sa o serbámu cu bucuria la multi, multi si fericiti ani!

rulu remanendu-i numai lumin'a, cá o aurora la apunerea sórelui. Totu ce a remasu din glori'a greciloru si a romaniloru antici este acea aurora, carea ne aduce aminte, ca ei au stralucitu odata intre alte popóre, dara au stralucitu si au apusu. Totu ce ne-a remasu dela densii este cuventulu, este marelé loru spiritu, carele va fi pentru tóte vécurile nemoritoriu.

Románii de astadi, cá poporu, au trebuitu si trebnie sa-si aiba geniulu seu. Si care aru fi óre acestu geniu, carele in decursulu atátoru vécuri fatale, in cari atátea popóre venira si perira prin aceste tieri, lu a condusu prin midiloculu tempesteloru, l'a dusu la limanu scapându-lu de perire? Acestu geniu, acestu ángeru custode a fostu si este religiunea, biserica lui.

Acésta religione, adeveratu pura, primitiva, a sustienutu limb'a románului, viétia lui, si pre lángá tóta vitregitatea temporiloru si cultur'a lui, intielegu mai multu cea morale, cultur'a animei, carea este corón'a cea mai frumósa, ce póte infrumsetiá pre unu individu, si apoi pre o natiune. Pentru ca cine nu scie, ca biserica románésca coprinde in sine limb'a nationale si adeverat'a civilizatiune, adeverat'a cultura, ca a costatu torenti de sánge pre Europ'a esita de sub arpile acestai ingeru aperatoriu, acestei biserici primitive.

Tota civilizatiunea, tóta cultur'a adeveratu morale la carea a ajunsu Europ'a prin atátea sacrificie, totu ce are ea bunu si frumosu, a fostu in biserica nóstra inca dela inceputulu vietici sele. Tóta marirea, tóte principiiele cele salutarie ce le adoptá lumea asiá numita civilizata, le-au avutu románii cu multe sute de ani inaintea ei, afirmu inca odata ca le-au avutu, pentru ca au avutu religionea loru, ingerulu loru paditoriu. Acestu sântu geniu, in tempurile cele grele si amenintatiórie in-

Sabiu, 2 Decembre.

Desbaterea legei pentru capital'a Ungariei si in specialu §§, prin cari se normédia limb'a debateriloru in municipalitatea acesteia a provocatu alarma in o parte considerabile a pressei nemtiesci de dincóci si de dincolo de Laiti'a. Cá raportatori de fapte intemplate noi nu ne vomu pune sa facemu sentintia pro séu contra, pentruca déacum-va se face elementulu germanu din Buda-Pest'a prin §§ legei respective vre-o nedreptate, acést'a se intempla cu consimtiementulu, ba conclucarea capitalei, respective a representantiloru ei, de alta parte, noi nu gasimu in alte parti pre nemti mai lolali fatia cu alte nationalitati. Ceva interesantu este inse a scí cum se esprima foile alarmate asup'r'a afacerei cestionate. „Fr. Blit“ din Vien'a intr'unu articulu de fondu dice intre altele: „A buna séma credu sbieratorii magiari, cari nu potu vedé cetatienismulu nemtiescu din Buda Pest'a, ca au seversitu o fapta mare istorica, cându oprescu acelui cetatienismu a se consultá in limb'a lui materna in venitoriu despre binele si necasurile eomunei, asia dara si despre alu seu propria.

Prin unu mandatu dictatu de fortia se intielege ca aru trebui, cá dupl'a capitala sa devina magiara. Acést'a inse nu se va intemplá. Cu cátu va cresce Pest'a mai tare, cu atát'a si fisionomi'a ei va deveni mai nemtiesca. Industri'a nemtiesca si bani nemtiesci au intemeiatu capital'a Ungariei si in decursulu unu tempu relativu scurtu o au facutu ceea ce este ea astadi: unu emporiu bogatu de negociu si comunicatiune. Si ceea ce se dice despre Pest'a se póte dice despre celelalte cetáti a le pusteloru si stepeloru tieri. Asia e, in intielesulu propriu alu cuventulu cetáti nu mai acolo s'au desvoltatu, unde au descalecatu nemli. Asiá suntu: Pojonulu, Raab, Casiovi'a, Temisióru, precánu Seghedinulu, Kecs-kemetulu, Dobretienulu, prelángá tóte populatiunea loru cea considerabile magiare, au remasu numai nisce sate mari si murdarie.“

curagiá pre stramosii nostrii neincetatu dicendu-le cu ev.: „Nu te teme turma mica, ca bine a voitu tatalu vostru sa dé voue imperati'a.“

Acést'a este minunea, pre carea multi nu o potu coprinde, ca noi románii, in butulu atátoru nefericiri, totu formámu o natiune plina de viétia, carea rapesece somnulu dulce alu inamiciloru ei. Acést'a este minunea ca noi n'amu disparutu cu celelalte popóre ce ne coplesira pentru ca scrisu este: Utati-ve la némurile cele din inceputu, si vedeti cine a nadajduitu spre Dlu si s'a rusinatu, séu cine a petrecutu in frie'a lui si a fostu parasitu, séu cine l'a chiamatu pre elu si a fostu trecutu cu vederea? (lis. f. sir. c. 2 v. 10).

Au fostu tempuri, si inca fórté dese, si in decursu de sute de ani, cându stramosii nostrii adusi mai la desperatiune eschiamau cu Psalmistulu (pr. 79 v. 9—16) „Vi'a din Egiptu ai mutatu, gonit'ai némurile si o ai rasaditu prea ea. Iéta ai facutu inaintea ei si ai saditu radacinele ei, si au umplutu pamentulu. Acoperit'au muntii umbr'a ei, si mlatitiele ei cedrii lui Ddiu. Intins'a vitiele sele pána la mare, si pána la riuri odróslele sele. Pentru ce ai surpatu gardulu, si o culegu pre ea toti cei ce trecu pre cale? O a stricatu pre ea vierulu din padure, si porcolu selbatecu o a pascutu pre ea. Ddiulu poteriloru întórcele dara si canté din ceriu si vedi, si cercetóza vi'a acést'a pre carea o a saditu drépra tea, si o seversiasce pre ea.“ In acele impregiarári inse ingerulu custode i incuragiá dicendu-le: „Nu te teme turma mica.“

Si cându se pareá ca cup'a suferintieloru e in periclu sa se verse, cându nu mai erá nici o sperantia in venitoriu, cându acestu nouu Israilu — 'si plángea necasulu cu cuvintele: „Aduti aminte Dne, ce s'a facutu nóue, privesce si vedi ocar'a nóstra mostenirea nóstra s'a mutatu la straini, casele nóstre

Cetindu aceste intrun'a din cele mai modera-
te foi nemtiesci, nu ne va prinde mirarea, cându in-
tr'altale cetimu si amenintiari, cari ni aducu aminte
ca nemtii nu voru lasa sa creasca arborii unguresci
pana in ceriu.

Dincolo de Lait'a s'au terminat siedintiele die-
teloru si acum si va incepe senatulu imperialu ac-
tivatea sea.

In nrolu trecutulu si de acum impartasimu in
estrasu done siedintie a le adunarei nationali fran-
cese, despre care se presupunea ca au satoritu
definitivu republica. O alegere a unei comisiuni
de 30 si o denumire noua de ministru au radicat
ierasi siansele monarchistiloru si asiã o crisa intre
republica si monarchismu iera tiene in agitacione spi-
ritele in Franci'a. Cum se va termina cris'a inea
nu se scie. Sa asceptamu scirile ce voru veni dupã
acesta.

S a b i u , 27 Nov. 1872.

Intre tôte relele, ce ne-au causatu nôue ini-
micii nêmului românescu, reulu celu mai mare este
importirea nôstra a româniloru in dôue confessiuni,
sêu mai corectu disu sfasierea bisericeii nôstre stra-
mosiesci dreptu-maritorie; si intre tôte succeselo,
ce au avutu manevrele aceluor inimici combatenti
de seculi asupr'a nôstra, nici unulu n'a fostu atâtu
de favoritoriu sataniculu loru planu de a ne omili
si strivi, cã succesulu obtienutu de aici din acêsta
calastrofa.

Sfasiindu-ne biserice'a, ne-au sfasiatu fortarê-
ti'a cea sânta si poternica, carea ne-a fostu asilulu
si scaparea in tempii greleloru lovituri, ce s'au in-
dreptatu asupr'a nôstra, si in tempii rafinateluor
course intinse nôue diplantru si dinafara. Sfasiindu-
ne biserice'a, ne-au sfasiatu nai'a providentiale, ca-
rea a trecutulu pre stramosii nostri prin midiloculu,
vijalieluor, furtuneluor si chiaru prin midiloculu rui-
neloru lumei trecute, la limanulu salvarei nationale;
ne-au sfasiatu scutul, carele ne-a aperatu de pri-
gonitorii nostri si de sagetile loru veninose, arun-
cate asupra-ne. Ne-au scosu din pusetiunea nô-
stra sigura si ne-au facutu sa ne separãmu in dôue
castre, in cari sa ne pôta omili mai cu efectulu parte

la cei din afara (Plâng. Ierem. c. 5 v. 1 2), atunci
sântulu geniulu româniloru, — îi imbarbatã dicen-
du-le: „Nu te teme turma mica...”

Cându românulu silitu de vandalismulu popóre-
loru se tânguã câtra celu prea inaltu cu Psalmistulu:
„Ddieule, venit'au nêmurile intru mostenirea tea,
spurecat'au sânta biserice'a tea (Ps. 78 v. 1). Im-
partit'au hainele mele loru si, si pentru camesi'a mea
au aruncatu sorti (Ps. 21 v. 10): scôla-te D-ne
intempina-i pre ei si-i impedece, mântuesce sufletulu
meu de celu necuratu (Ps. 16 v. 13) o vóce mi-
steriôsã, vócea geniului românismulu, le dicea prin
gur'a preotiloru: „Nu te teme turma mica...”

Cându poporul român, carele si elu nedej-
duise in boeri, in fili ômeniloru, intru cari nu este
mântuire (Ps. 145 v. 2) vedîu ca Aristocrati'a sea
trece in castrele inimiciloru lui, devenindu pentru
densulu mai inimici decãtu nimicii lui cei vechi, dá es-
pressiune dorerei sele dicendu: „Cine va dá din
Sionu mântuirea lui Israilu?” (Ps. 13 v. 7), atunci
preotimea acestu muru aperatoriu alu poporulu, i
insufla sperantia dicendu: „Nu te teme turma mica...”

Iera cându anim'a acestu poporu se sfesiã de
dorere, cându vedîu pre acestu muru poternicu sferi-
matu prin intriga, cându vedîu ca capulu pastori-
loru lui lu parascesce pentru ôre-cari interese inchi-
puite, cându se vedîu lipsitu de egid'a-i seculara,
ca preotimea in parte lu parescesce, si lu îndemna
a-si parasã talismanulu, cându acestu poporu martiru,
vedindu-le aceste tôte, se parca ca se revólta in
contr'a Creatorelui, dându cursu liberu dorerei sele
prin cuvintele: „Hranine-vei pre noi cu pâne de
lacrami, si ne vei adapã cu lacrimi intru mesura?”
(Ps. 89 v. 6), apoi intorcendu-se adaugea: „D-ne
cine va locui in locasiulu teu, sêu cine se va sela-
silui in muntele celu sântu alu teu?” (Ps. 14 v. 1),
ca s'au umplutu cei intuecati ai pamentulu de ca-
sele fóra-de-legiloru (Ps. 73 v. 20) atunci partea
eredinciôsã din preotime-i strigã cu putere si incre-
dere dicendu: „Nu te teme turma mica, cãci bine
a voitu tatalu vostru sa deã vóce imperati'a;” pen-
tru ca: „aprópe este Domnulu de cei omiliti la
anima, si pre cei smeriti cu duchulu i va mântui
(Ps. 33 v. 19); nu teme, cãci: ochii Dlui spre
cei drepti, si urechile lui spre rugaciunea loru (Ps.
33 v. 16): „Dlu este luminarea mea si mântuito-
riulu meu, de cine me voiu teme? Dlu este scuti-

prin atacuri directe, parte prin intrigi si corupțiuni
esercitate cu neadormire in contr'a existintiei nôstre
nationale.

Nu se tractéza la noi mai nici o cestiune po-
litica nationale, unde sa nu se simtiésca ghimpii
acestui separatismu confessionale, in care ne-au
adusu si ne tienu pecatele nostre; nu se tractéza
nici o cestiune economica nationale, in carea ie-
suitismulu sa nu-si pôta viri ghiarele sele cele fa-
tali; chiaru si in nesuintiele nôstre câtra cultura
inea ne tredîmu adese-ori subminati si impedeati
de acestu spiritulu peccatosu.

Dara nu me voiu intinde mai departe, scopulu
nostru de asta data nu este cá sa vorbim atãta
despre cause — fiindu acesteã prea bine cunoscute
atãtu celoru ce voiescu binele si fericirea natiunei
nôstre, câtu si aceluor ce voiescu sa o exploateze
si sa rida de retacirea ei, — ci mai vertosu ne
este scopulu a vorbi per tangentem despre efectele
aceluor cause cari ni se arêta si ne lovescu adese
ori atãta de durerosu.

Celu mai simtibilu si celu mai stricatoriu efectulu
alu desbinãrei confessionali, pentru români in ge-
nere, si pentru biserice'a nôstra ortodoxa in specia,
este pedec'a ce o intempinãmu adese in operatiu-
nile nôstre de cultura si soliditate. Placerile si
apucaturile iesuitice, cu cari se preocupã si pre cari
si le implinescu cu mare zelu unii frati ai nostri,
ne strica mai multu, si ne facu sa ne intristãmu
adese-ori si sa ne uimim de apucaturile si midil-
locele, ce intrebuintiéza spre a ne paralisã pre-
tindenea.

Cã nu cum va on. publicu sa ougete cumea
aceste rele suntu numai nescari inchipuri si vorbe
scôse din ventu, amu avé destule probe, pre cari
inse pentru cá sa nu mai iritãmu ranele din trecutulu
le vomu trece cu vederea, amintindu de asta data
numai unele mai recente:

Incãtu privesce impregiurarea ca nu potemu
introduce o disciplina si o organizatiune mai seriôsã
in multe pârti ale Archidiecesei din caus'a specu-
lantiloru iesuitici, trecendu preste altele multe ne
vomu provocã numai la câte-va. Sa-si aduca aminte
numai devotii proselitismulu despre scandalurile si

torulu vietiei mele, de cine me voiu infricosiã?
(Ps. 26 v. 1).

Si cându facia cu poporul român se impleni
profeti'a Mântuitorulu: „Si va dá frate pre frate la
morte, si tata pre fiu, si se voru sculã feciorii
asupr'a parintiloru, si i voru vinde pre ei, si ve-ti
fi uriti de toti pentru numele meu (Mat. c. 10 v.
21—2): atunci ângerulu custode, sântulu geniulu
al românismulu incuragiã pre românulu persecutatu si
de ai sei: „Nu te teme turma mica... ca i vostrii
si perii capulu suntu numerati (Mat. c. 10 v. 20);
nu te teme turma mica... de celu ce ucide trupulu,
iera sufletulu nu-lu pôte, ci temete mai vertosu de
celu ce pôte sa piérda si trupulu in gheen'a (Mat.
c. 10 v. 28.)

Iera cându periculu nimicirei totale a român-
ismulu erã la usia, cându sabi'a celui ce voiã sa
pérda si sufletulu si trupulu românulu — i erã de
asupr'a capulu: atunci ietã marele Moise, chiamatu
a scôte pre noulu Israilu din robia Egiptulu, ca cu
toisgulu mântuirei in mân'a sea poternica despica
marea intunerecului, si cu vócea sea stentorica, pre
careã oile sele o cunosc si se aduna la glasulu lui,
striga: „Nu te teme turma mica... cãci nôptea a
trecutu, iera diu'a s'a apropiatu; nu te teme... ci
.. sa lepedãmu lucrurile intunerecului, si sa ne im-
bracãmu in arm'a luminei (Pavelu Rom. c. 13 v. 12).

Sermana martira, sermana natiune românescã,
erudu ai mai suferitu! Fericitu inse, celu ce va
rabdã pana in sfersitu, ca acelu se va mântui (Mat.
c. 10 v. 12). Si ietã ca te-ai mântuitu.

Istoriculu Bonfiniu dise despre stramosii nostri:
ca se pare a nu se fi luptatu atãtu pentru vietia, câtu
pentru limba. — Adeveratu! Stramosii nostri
s'au luptatu pana la ultim'a picatura de sânge pentru
limba, cãci aceea erã in biserice'a loru, in religiunea
loru, dara s'au luptatu mai vertosu pentru religiune,
cãci relig. a contienutu si contiene in sinulu ei limb'a
românulu, vietia lui. Elu a sciutu ca pierdiendu
religiunea perde limb'a, si apoi unu poporu fára de
limba e unu trupu fára de sufletu, unu cadavru fára
lécu de vietia.

Cine nu cunósce intrigele strainiloru de a rapi-
dele români religiunea, pentru cá sa-i pôta desna-
tionalisã?! Inimicii româniloru au veditu bine
careã e fortarêti'a atãtu de tare, in careã se sustienu
spiritulu nationale, si de aceea i-au atacatu cu atãta

intrigele tiesute de densii in giurulu Regenu-
lu i sasescu, cari mai bine se potu vedé din cele
publicate in o corespondintia in „Tel. Rom.“ nr. 44
din 1/13 Iuniu a. c. si cari suntu destulu de re-
cente încãtu sa le fia potendu tiené si d-loru in
minte.

Mai departe intrigele tiesute in Rip'a de susu
pre la an. 1867 prin marele zelosu alu proselitismulu
Crisianu prot. gr. cat. din Regenu
sasescu, si respective unelt'a acestui'a preotulu gr.
cat. din Dumbrav'a. Si asiã mai departe avemu
destule cunoscintie despre atari fapte demne de dis-
pretiu.

Incãtu privesce aceã impregiurare ca nici chiaru
tinerimea nôstra nu pôte remané scutita de seduc-
tiuni si corumperi din partea prea desiloru amintiti
proselitisti, nu amintimu mai multu acum decãtu pre V.
Dancea — lasãndu la o parte pre Timariu
si Sbircu, clerici absoluti, si alti tineri de ai
nostri castigati prin promisiuni si amagiri inca in
gimnasiulu Blasianu — dîcu, pre Vas. Dancea, pre
carele l'au prinsu in cale trecendu prin Blasiu in
vér'a anulului corg. tocmai atunci, cându se reintor-
cea câtra casa, din institutul nostru, cá absolutu
de teologia; l'au lingusitu, si l'au ademanitu pâna
cându bietulu omu, slabu de spiritu si de caracteru,
s'a inchinatulu loru, si a trecutulu la unatie. Sa ne
spuna mai departe Sânti'a Sea Canoniculu Fekete
— Negrutu — câtu ostená si spese a sa-
crificatu si sacrificia pentru proselitismu etc. etc.

Sosescu la cea mai prospeta.

Inca nu suntu dôue septemâni, de cându ne
tredremu atacati de D-loru si aci in sanctuariulu
Archidiecesei nôstre. Aveamu adeca unu tineru
din categori'a se vede celoru slabi la angeru, ca-
rele absolvase, gimnasiulu in Blasiu, si a cârui con-
dita nefiindu ne cunoscutã pâna acumu mai la ur-
ma, ajunsese cá clericu in institutul nostru pâna
in anul III. Dupã naratiunea — i proprie fácuta
colegiloru sei, densulu in o trecere a sea pre la Mi-
tropoli'a din Blasiu a atrasu, pre lângã totu renumelu
seu celu mediocru lacomi'a mai mariloru de acolo, ast-
felu, éta, ca mai in dilele trecute ne aflãremu cu den-
sulu, in urm'a mai multoru promisiuni bune si frumóse,
ce-i s'a facutu pre acolo — dupa marturisirea i propria,

inversiuare din acêsta parte. — Românulu inse, in
ori ce impregiurare — si atintea privirea spre bi-
serica, careã totu-deun'a pentru densulu a fostu stel-
pulu de focu, ce a mersu inaintea lui, — a fostu
compasulu ce l'a condusu prin midiloculu furtuneluor
... si ietã-lu la lumina!

Acestu stelpu de focu inse unu tempu inde-
lungatu fû invaluitu de o cétia grósa, acestu com-
pasu ajunsese a fi despretiulu ignorantiei intunecate,
... si ietã! stelpulu de focu stralucesce in tóta
splendórea sea! Ietã compassulu ajunsu a fi respec-
tatu si de combatentii lui cei mai aprigi.

Mare esti D-ne! si minunate suntu lucrurile
tale, si nici unu cuventu nu este de ajunsu spre
laud'a minuniloru tale!

Cine e acelu barbatu, carele cu anim'a plina
de doru, alergã din departare spre a regenerã o
natiune, a desgropã admirabilele ei institutiuni bi-
sericesci, si a o inaltã la demnitatea cuvenita?

Se mai respundu ôre la acêsta intrebare, Illu-
stra adunare?

Nu! cãci sum convinsu ca toti sunteti de acordu
cu mine, sum convinsu ca anim'a fia-cãru'i palpi-
têza in aceste momente mai cu placere, ferme-
cãndu-se de numele acelu, pre carele si pruncii cei
mici lu esprima cu pietate, iera betránii cându-lu
rostescu, — si pléca capulu cu respectu. Atãtu
este de maretu, atãtu este de farmecatoriu scum-
pulu nome de „Andreu”. Andreiu chiamatulu,
sêu mai biue Andreiu tramisulu Provedintiei. An-
dreiu chiamatulu, alesulu, Andreiu mirele celu inbitu
alu bisericeii; Andreiu tramisulu Provedintiei in mij-
loculu noului Israilu, cá sa-lu scôla din dupl'a ro-
bia Egiptulu.

Si cum vine acestu mare Moisi, cá sa-si im-
plinésca gréu'a dara prea nobil'a sea misiune?
Eata biserica mirele teu! eata natiune salva-
toriulu teu! elu vine blandu si smeritu, vine cá unu
mielu in midiloculu lupiloru; arm'a lui este cuven-
tulu, suntu faptele, cari asiã luminéza inaintea ôme-
niloru, încãtu vedindu-le ei marescu pre tatalu celu
din ceriuri. (Mt. c. 5. v. 16.)

Anulu 1846 este acelu anu epocale in vietia
nôstra nationale bisericesca, in care dela o margine
a tierii pâna la ceea-lalta, romanimea multiumia
celui préinaltu, dicendu: „Multumescu-ti tie D-ne,
pentru ca ai intorsu plângerea mea spre bucuria,

— cercându-se adreseze o suplica Metropolitului din Blasiu, carea o decopiase de pre unu conceptu celu primise numai atunci prin o epistola, probalment idn Blasiu.

Lucrulu adeca se intemplase asia: elu inca cá clerieu de ano. I dupa promisiunile avute dela Capitularii Blasiului a cercatu sa se convinga despre probabilitatea celoru promise, luându-si ocaziune a face o vediuta chiaru Metropolitului Vancea.

Dorinti'a-i succese de minune. (Sa ne ierte Esc. Sea Metrop. gr. cat. ca noi nu amu fortiatu pre respectivulu sa ne spuna, ci densulu de buna voia a marturisitu aceste mai multora colegi ai sei din institutul nostru) vorbindu-se despre mai multe celea, a ajunsu discursulu si la obiectulu de carele se interesá tinerulu nostru, carele — cá sa se faca lumina preste poveste — spunemu ca este Teodoru Stavile fostu clericu in an. III. Aici Esc. Sea Vancea, precum spune acel'a, ia descoperitu cu tóta afabilitatea, se intielege confidentiale: „cumca S. Sea s'aru aflá ori-cându prea aplecatu a oferí ori-cârui tineru, ce aru voi sa tréca dela neuniti in sinulu sánteii bisericii gr. cat. parochi'a ce-si va alega dintre câte-i stau la indemána cá vacante, numai din adeverat'a dorintia ce aru avé cá sa póta cuprinde in sinulu bisericii gr. cat. cátu de multi tineri, cari pâna acum inca nu suntu de credinti'a ei cea mantuitória.

Ne indoiamu ce e dreptu despre adeverulu acestora, audite chiaru din gur'a tenerului Teodoru Stavila, inse evenemintele ce se intempla intre noi si fratii gr. cat. ne facu sa le credemu.

Bá avemu deplina convictiune ca este adeveru si despre aceea ce se relatéze din Blasiu despre categoric'a dechiarare a dlui Metropolitu Dr. Vancea e a inaintea clericiloru si cu alte ocaziuni ca scopulu sántiesce midilócele si asiá sa lucre toti din tóte poterile si cu tóte mijlócele spre a câstigá cátu de multi ortodocsi pentru unatia.

Pentru cá sa nu ne remána necunoscuta nici suplic'a disului clericu, celu puicinu un'a — cáci scrisese dóne, iéta o lasámu sa urmeze aici, cá sa o véda ori si cine si sa judece ca óre nu se vedu aici ghiarele tuturoru, celoru ce o au casionatu, si

rupt'a-i saculu meu, si mai incinsu cu vesel'a“ (Ps. 29. v. 12). Sér'a s'a salasluitu plângere, diminéti'a bucuria; pentru aceea cántati Dlui toti cei cuviosi ai lui, si ve marturisiti pomenirei sántieniei lui. (Ps. 29. v. 5, 6).

Anulu 1846 erá anulu, dela carele aterná venitoriuulu unei natiuni. Si, mare esti D-ne! Si minunate suntu dispuetionile tale! Inaltia-te-voiu D-ne, ca m'ai redicatu si n'ai veselitu are vrasmasii mei asupr'a mea. (Ps. 29. v. 1). N'ai veselitu pre vrasmasii natiunii mele, ci acesteia ai tramisu pre alesulu teu, carele in mân'a sea póta flamur'a vietiei, cu inscripziunea: „Nóptea a treculu, iéra du'a s'a apropiatu: sa lepadámu dara lucrurile intunerecului si sa ne imbracámu cu arm'a luminei (Rom. c. 13 v. 12), carele cându si-a inceputu gigantia sea activitate, a strigatu tempului: „Pâna aci e trecutul, de aci e venitoriuulu.“

A descrie nenumeratele fapte ale acestui tramisu alu provedintiei, aru insemná a descrie progresulu facutu de români in tempu de 26 ani, aru insemná a descrie istoria româniloru din anulu 1846 pâna in presente, cáci:

Nu e lupta unde elu n'aru fi bravatu,
Nici triumfu la care n'aru fi meritatu,
(Z. Boiu.)

ceea ce limb'a mea nu póte, fiindu prea debile, si afara de aceea nefindu aci loculu.

Sa-mi permiteti dómnelor si dloru, cá facia cu obiectulu festivitatiei nóstre, carele ne face atât de fericitu, si numai cându cugetámu la meritele, ce suntu impreunate cu densulu, — sa ve punu inainte judecat'a adusa asupr'a-i de unu barbatu distinsu prin pusetiunea sea sociale, inse strainu de convingerile si principiile Archipastoriului nostru, cu carele amu convenitu nu de multu.

Acelu barbatu, venindu vorb'a de marele nostru Archipastoriu intre altele dise: „Cunoscu pre Metropolitulu Siagun'a inca de cându erá june. I-amu urmatu politic'a din pasu in pasu, si pre lângá tóte ca i-amu fostu adversariu, atât din punctu de vedere nationale, câtu si religionariu, totu-si amu fostu si sum silitu a me plecá inaintea lui, pentru ca, ceea ce a facutu elu, nu suntu faptele unui omu singuralecu, ci a unui seclu, séu dóra si mai multu. Cáci: biserica neunita cându a venitu densulu erá aprópe nula facia cu cele-lalte bisericii; acum inse

ca óre convingerea adevérata a fostu caus'a trecerei clericului Teodoru Stavila, pre carele dupa cum amu auditu lepadendu-lu noi in urm'a faptului, Metropolitulu Vancea l'a primitu cu cea mai mare caldura, ori ca numai parochi'a Orsiov'a din tractulu Sz. Reginului, promisa inca din véra — dupa cum se spune — de unu canonicu din Blasiu.

Iéta acea suplica:

Escelenti'a Vóstra Prea Luminate si Prea sántite Dómnne Archi-Episcópe si Metropolit!

Totu ce face omulu, trebuie sa tréca pre dinaintea tribunalului internu, si dela valórea faptei inclinata spre bine séu reu depinde si fericirea lui, liniscea in conscientia; dara, cându se vede omulu legatu de unu ce, cu carea nu se póte amalgamisá si impecá se afla in pusetiune destulu de trista, si conscientia lui nu e liniscita pâna cându se afla in si sub acelu Ce, de carea nu se póte alipi.

Escelenti'a! Absolvându gimnasiulu gr. cat. din Blasiu, de-si amu fostu si sum pâna in presente de confessiunea gr. orietale, totu-si amu asistatu mai la tóte órele destinate pentru st. religiunei, principiile si dogmele st. bisericii unite au aflu echou in anim'a mea, si au prinsu radacini in internulu meu; — dupa absolvare m'amu dedicatu statului clericalu, amu imbraciatu carier'a de a fi lucratoriu in vi'a Domnului, fiindu ca spre aceea amu cea mai mare vocatiune, de-si e o sarcina fórté grea, déca preotulu voiesce a fi in culmea misiunii sele. — De presente me aflu inca la studiulu teologicu si inca in anulu celu de pre urma, amu studiatu dogmele bisericii orientale, amu cetitu cu mare atentiune st. scriptura si din câte mi-amu câscigatu, si amu potutu cuprinde cu mintea inca prin gimnasiu, m'amu convinsu, ca dogmele st. bisericii unite suntu cele adevérate, si ca principiile st. bisericii cat. suntu ale bisericii primitive. Acést'a e caus'a de nu-mi este conscientia liniscita fiindu ca cu dogmele si principiile bisericii orientale nu me potu impacá si amalgamisá. Inse me consoléza speranti'a ca voiu fi primitu in numerulu acelor'a, cari suntu archi-pastoriti de Escelenti'a Vóstra, cari Ve suntu fii spirituali, si prin acést'a voiu fi

mai ca nici o biserica din Austri'a nu are prospecte mai imbucurátórie cá biserica condusa de densulu?

„Acést'a o dicu numai fatia cu biserica din punctu de vedere constitutionale, dara ceea ce face culme politiceii sale sanetóse este clerulu. Elu a sciutu si scie ca numai unu cleru caltu póte sustiené natiunalitatea româna, a sciutu si scie influenti'a cea mare a clerului asupr'a poporulul. Ochialu seu celu ageru a vediutu destulu de bine ca singuru clerulu a sustienutu pre românu, cá românu, pre cându mirénuulu cultivatu — respectu esceptiuniloru mai nóue — a imbracatu atila si cisme cu pinteni ungoresei.“

„Siagun'a este barbatulu, despre carele nu sciutu sa dicu, ca a fostu creatu pentru acestu seclu, séu ca elu a creatu acestu seclu pentru români.“

„De unu tempu incóce, retragendu-me din nalucirile lunei sum cosmopolitu per excelentiam, ducu o viétia privata liniscita, marginindu-me a urmá si admirá faptele barbatiloru mari, intre cari — dupa parerea mea celu dintâiu e Metropolitulu Siagun'a.“

Aceste suntu cuvintele unui strainu, cari caracteriséza de ajunsu pre acel'a, alu cărui nume mi-a datu fericit'a ocaziune a me aflá in aceste momente placute inaintea dvóstre.

Nici odata nu potemu veni la adeveru fára numai ascultându si parerile strainiloru neinteresati. — Si aci suntemu — afirmu cu tóta securitatea la lumin'a adevérului, pentru ca déca vomu atinge numai unele fapte ale desu-laudatului nostru Capu bisericescu, atunci plecându-ne capulu cu respectu, vrendu nevrendu, suntemu siliti a dá dreptu căruntului strainu, despre carele mi-amu lústu libertatea a Ve vorbi.

In 1846, cându acestu Tramisu alu provedintiei, luá frénele gubernárei bisericii nóstre, abiá aflá atât'a locu unde sa se scutéscá de ventu si plóia, altu ce-va nimic'a. Totu ce avea episcopi'a respective biserica nóstra in acelu tempu, erá unu edificiu prea modestu, pentru resiedinti'a episcopéscá, trei fonduri mici, cari erau si nu erau.

Dara vointi'a tare, zelulu si abnegatiunea adevératului pastoriu alu lui Christosu, d'n nimic'a asiá dicendu, cá din pamento, procurá pre sém'a bisericeii aci in Sabiu unu numeru frumosu de edificii, alu căroru pretiu se urca preste 100,000 fl. v. a. pre lângá acestea puse basa la vre-o 10 fundatiuni: fund. bisericeii catedr., Franciscu-Iosefina, Semina-

liniscitu in conscientia mea, iéra in urma se potu esclamá cu st. Apostolu Paulu „Lupta buna m'amu luptatu, curgerea amu plinitu, credinti'a amu paditu“ II Tim. 4. 6.

Fiindu-mi parintii inaintati in etate, m'a gárboviti de numerulu aniloru, si cam scapatati materialmente sperámu cu mine pâna la absolvarea gimnasiului si avendu de a se mai ingrigi de altii pre acasa in numeru de 7 tóta speranti'a si o punu in mine, sperámu ca le voiu intinde mána de ajutoriu in adencile betránétie, inse cá sa nu-i insielu in speranti'a ce si o punu in mine, si cá eu sa-mi potu implini aceea sánta datorintia se recere, cá sa fu aprópe de densu, cá ori si cându sa le potu ajutá, de aceea cadu inaintea Escelentiei Vóstre cu umilita suplica, cá sa Ve indurati gratiosu — de va fi posibilu — a-mi conferi vacant'a comuna bisericesca Orsiov'a din tractulu Reginului-sasescu, cáci acolo asiá fi aprópe de iubiti mei parinti, si caus'a pentru carea, acum si nu la tempu cetezu a me apropiá de Escelenti'a Vóstra cu umilit'a suplica este, ca eu amu fostu încátu-va ajutatu de unu bunu crestianu sub conditiune cá la tempu sa-i fericescu in casatoria o fica; acum inse dice, ca, déca voiu fi ascuratu din partea Escelentiei Vóstre de respectiv'a parochia sán alt'a de clas'a acelei'a 'si va tienea parol'a, la din contra 'si va calcá-o, dara prin perderea aceea, asiá patimí materialmente greu.

Déca Escelenti'a Vóstra Ve ve-ti indurá graciosu a-mi conferi respectiv'a parochia — Orsiov'a — vorbindu si chiamându-me inca in véra unui din comitetulu parochiale, eu din parte-mi solenelu me primitu a face — cându starea materiale mi va permite — unu daru sántei biserice, iéra pâna atunci, si dupa aceea me voiu încercá a reintórce la sánt'a unatia pre cáti voiu poté prin cuventulu adevérului.

Tare sperámu, ca vócea si rogarea mea nu va fi cá acelu ce striga in desiertu, si acceptându rezultatu mângaitoriu si favoritoriu pentru venitoriuulu meu remánu

Alu Escelentiei Vóstre supusu fiu spirituale.
Sabiu in 30/18 Nov. 1872.

Teodoru Stavila
Teologu an. III.

riului archidiececanu, dascaliloru, bisericeiloru seacre, pantasiana, preotiéscá, Archiepiscopéscá, tipografieii, Consist. archid., scolaru, si alu scólei din Saliste. La acestea adauge asecuratiunea vietiei sele cu 100,000 fl. v. a. si ajutoriuulu dela statu, carele inca lu avemu in urm'a energiceii staruintie a barbatului nepretiuutu.

Aceste suntu fapte, cari ne punu in nimire, si ne silescu a dá dreptu betránului strainu, ca adeca „se paru a nu fi faptele unui omu singuraticu, ci ale unui seclu, séu dóra si mai multu.“

Aceste inse, pre lângá tóta marimea loru uimitórie, suntu numai o parte mica din fruptele osteneleloru sale.

In anulu 1850, cându inca ne aflámu in stare de asediu, acestu mare barbatu deschide calea sinodale a bisericeii nóstre.

Froptele sinódeloru nóstre suntu atât'a de mari, încátu sum prea putienu cá sa me încercu a face numai o mica descriere.

Constitutiunea bisericeii nóstre, desgropata de marele nostru Archipastoriu pre calea sinodale, oscitá gelosi'a stramosiloru.

Literatur'a bisericeii nóstre scósa la lumina de densulu stórcé admiratiunea tuturoru. Iéra diamantulu celu mai pretiosu din nemoritórea-i diadema de fapte mari, este: „Reinvierea Metropoliei nóstre la an. 1864.“

Aceste suntu fapte, cari forméza una monumentu:
..... aere perennius,
Regalique situ pyramidum altius,
Quod non imber edax, non Aquilo impotens,
Possit diruere, aut innumerabilis
Annorum seiers, et fuga temporum.

Hor. Ode XXIV v. 1-5.

Iéta ilustra adunare in termini prea scurti si prea seci numai unele din faptele acelu'a, pentru carele, radicându-ne cu totii rogatiunile fierbinti cátra celu Prea Inaltu, din adenculu animei sa ceremu: Ddienu poteriloru, tesaurulu induráriloru, cel'a ce in decursu de 17 seculi ti-ai intinsu mân'a tea poter-nica asupr'a acestui nouu Israilu, scapându-lu de pe-rire, precum te-ai induratu prin ingerulu teu a vesti si lungi lui Iesechi'a anii vietiei sele: asiá indura-Te si lungesce anii tramisului Teu, spre preamarirea numelui si fericirea poporulul ce a trecutu prin atât'a suferintie, fára de a se abate dela credinti'a in sántele invetiaturi ale cerescului teu fiu.

Fratiloru de pre la Blasiu, si cei ce ve tieneti de Blasiu, si ve aflati predominant de atari pasiuni, aru fi mai bine sa ve lasati de aceste apucaturi, aru fi mai bine cá sa ve interesati mai multu de causa' nationale, decâtu de scopurile iesuitice, si sa ne lasati in pace, precum ve lasamu noi pre dvóstra, sa nu mai amblati cu prozelitisme si propagande de aceste, cáci a trecutu tempulu acestoru-feliu de Gescháfturi; acum e seclulu lumineloru. Acum nimenia altulu nu se mângiesce cu alstu-feliu de lucruri, decâtu numai ruginii si fanaticii iesuiti urgisiti de tota lumea; apoi noi credemu ca acést'a este chiaru si spre stricarea bisericiei vóstre, de óre-ce noi credemu ca cu manieri cá acestea casinat, cea mai mare nemuliamire insasi tenerimei vóstre, carea aru meritá favorulu, ce fára de ratiune lu dati gunóieloru lepadate de noi; credemu si aceea ca e periculosu á-si inmulti cine-va turm'a cu oi ráiose.

Intórceti-ve mai bine tóte poterile contr'a periculeloru, ce ne amenintia din alte párti, cáci de securu mai multu ve-ti folosi poporulu românú, decâtu cu ur'a si coruptiunea ce propagati intre noi.

X.

Agnit'a, in 27 Decembre 1872 v.

Domnule redactoru! CREDU ca nu ve voi vatemá pacientia' deca acum me vedu si eu necesitatu a vorbi despre unu obiectu care atátu in stimatulu dv. díuaru cátu si in „Gaz. Tr.“ si capetá expresiunea dorita, care insa nu fu dupa cuviintia destalu de deslusitu.

Voiu a intelege sub acestu obiectu esential'a schimbare in timbrarea harhieloru si tacsarea deliberatelu foruriloru bisericu-judecatorescu gr. or. dupa dispositiunile art. de lege XXIII §. 19 din anulu 1868, prin care asiá dicendu cu radicat'a s'a suspendatu tóte dispositiunile de pre tempulu absolutismulu privitóre la scutirea esibiteloru si deliberatelu scaaneloru protopresviterale de timbru si tase.

Amu cetitu in díuarie cumca organele financiare au aberatu dela intentiunea legislativei, cându au supusu deliberatelu foruriloru protopresviterali dupa „T. P.“ 103. D. lit. d. séu dupa nóu'a colectiune ministeriale „T. P.“ 48. D. lit. d. tacsarei direpte la perceptoratele regio cu câte 12 fl. v. a.

Si noi suntemu de aceea convingere, ca deca trebuie sa se taceze aceste deliberatelu, pre basea legeri positive prin analogi'a sub-statulu deliberatelu protopr. cu dispositiunile positive privitóre la tacsarea sentintieloru civile, numai cu 2 fl. 50 cr. v. a. se potu cu efectu tacsá conformu T. P. 92. lit. d. din legea din 1850 séu T. P. 48. A. din colectiunea cea nóna ministeriale. — Alta tacsare mai mare este contr'a intentiunei legeri positive.

Pre cându cerculá plángerile partideloru divortiali privitóre la sarcin'a impuselu in modu nesuferitoru, prin díuariele patriei, esta ca intra in lupt'a nóstra si autoritatile bisericesci ev. de conf. ausb. si anume sinodulu eparchialu ev. numitu „Landeskirchen-Versammlung“, despre a cárei'a a VII sessiune dupa „Herm. Ztg.“ din 6 Dec. a. c. nr. 291 reproducemu urmatórele:

„In privintia oblegamentulu de timbre si tase in procesele divortiale se notéza pre scurtu:

„Biseric'a nóstra (ev.) cá si tóte cele-lalte-bisericu anume si sub tempulu absotismulu s'a bucuratu de o marginita scutire dela oblegamentulu de timbru si tasele statulu si verosimile din acelu temeiu, pentru ca statulu n'au platitu singurateceloru bisericu spre indigatulu scopu pre judecatorii bisericesci si din acést'a cauza nici nu s'au tienutu de competente a cere pentru aceea jurisdictiune pentru care n'au spesatu nici unu cruceru dela pártile litiganti timbru si tase. — Acést'a scutire marginita de timbru si tase, cu punerea in lucrare a art. de lege XXIII din anulu 1868 s'a alteratu.

„Pentru ca acum (i. e. din aceea scutire) aru cresce erariulu de statulu o paguba si credinciosii acelei bisericu, despre a cárei procese divortiale deliberéza judetiele civile aru fi supusa in mesura inecuala unei mai grele contributiuni (cá cându n'aru fi mai cu greu a fi îndetoritu a plati judetiele, cá platindu timbru si tasele insa a avea judetiu dotatu din partea statulu) — din partea inaltulu r. u.] ministeriu de finantie pre basea §. 19 alu art. de lege XXIII din anulu 1868, s'a estinsu prescriptele statulu positive privitóre la timbru si tase si

asupr'a esibiteloru si deliberatelu foruriloru nóstre matrimoniali.

„Consistoriulu nóstra provincialu pre lángha o detaiare speciale a lucrulu, nu au intrelasatu a face pasii necesari la inaltu r. ministeriu pentru delaturarea acestoru mesuri. — Insa acesti pasi nu au avutu nici unu succesu.

„Cu tóte acestea, luându-se in considerare aceea impregiurare, ca prin acelea mesuri ale inaltulu ministeriu de finantie, prin care se sporescu fára séma spesele jurisdictiunei nóstre matrimoniali si se amenintia periculu moralitetei vietiei poporulu, carea demándá, desfiintierea casetorieleoru destruate séu nefericite, bá chiaru si intereselu de statulu, forulu cercualu matrimonialu alu Seghisiórei si sinodulu cercualu alu Mediasiuului, s'a aflatu indemnatu a face propunere: cá sinodulu provincialu bisericescu sa ia acést'a cauza in mána.“

„Din ecést'a cauza sinodulu provincialu bisericescu alu VII au adusu cu unanimitate de voturi urmatoriulu conclusu:

(Landes Consistorium)

„Se îndetoresce consistoriulu provincialu culegându inca unele date restanti, cá acel'a-si sa se adresodie in numele sinodulu provincialu cu o rogaminte cátra inaltulu reg. u. corpu legislativu cá acést'a sa bine-voiesca a dá § 19 din art. de lege 23 ex 1868 o interpelatiune, favoritóre atátu intereselu bisericu nóstre cátu si intereselu de statulu.

Scaonulu nóstru protopopescu inca pregatesce o petitiune colectiva, prin care se róga de ven. cons. archidieceasanu, cá acel'a ori se conchieme in modu extraordinariu sinodulu eparchialu ori si fára conchiemarea acestui fiindu lucru tare urgentu sa faca pasii necesari, cátra inalt'a dieta cáci respectivele partide apesate prin stricta scótereá esecutiva a contributiunei ordinare, prin sarcin'a cea grea pusá loru acum'a din nou — voru cadea in total'a desnadaiduire. —

Francia.

(Urmare si fine.)

Pre tempulu cându „comun'a“ erá la putere, din tóte orasiel'e mai mari au venitu la mine barbati de incedero si mi-au disu: „Noi urimu comun'a; dara dechiara-ne dí'a sinceru: lucr'i óre pentru republica séu pentru monarchia?“ Iera eu amu respunsu: „Adunanti'a nationala este calumniata; ea — ce e dreptu, posede aderinti passionati ai monarchiei, dara nu conjuratori; eu din parte-mi vi dau parol'a ca voi sustiené republic'a!“ La care dechiariune mi s'a replicatu: „Noi 'ti credemu si astu-feliu ti promitemu ca nu vomu agitá orasiel'e.“

Acést'a a fostu mántuirea nóstra. Acum ca avemu o armata tare, póte vorbi totu insulu dupa parerea sa, si a sustiené contrariulu. Dá, eu mi amu datu parol'a atuncea; pre dvóstra póte ca nu ve ingagiédia, pre mine inse me ingagiédia. (Aplause alarmatóre in steng'a.)

Eu, vechiulu aderinte alu monarchiei traditiionale, amu promisú a sustiené republic'a, si mai bine voi repasi, decâtu a nu-mi tiené parol'a si a comite unu actu abominabilu. — Partidele potu sa me lapede cá pre unu instrumentu ne mai folosibilu, eu nu me voi plánge. Déca dvóstra a-ti scí cátu de greu mi cadu cele optu-spre-diece óre de lucru pre sta-care dí, mi-ati crede ca n'amu nici o placere si nici unu interesu particulare d'a guverná. — Déca credeti ca interesele Franciei suntu de acordu cu monarchi'a, pronciati-ve resolutu, si luati puterea. Dara lucrati, face-ti tóte — francu si sinceru. (Aprobári in steng'a, tumultu in drépt'a.)

Eu amu fostu monarchistu. Déca astadi sum repucianu, causa' este pentru ca acum'a sum convinsu, cumca republic'a sengura e posibilu. Me intrebati ca de ce me aplauda acést'a parte? (Arata spre partid'a radicale.) Iéta pentru ce. (Aprobare tumultuósa in steng'a.) Nu pentru ca a-si fi intru tóte de opiniunea ei, ci pentru ca amu dechiaratu si repetiescu, ca in Francia nu e altu ce posibilu de cátu numai republic'a conservativa. — Nu, eu nu asipiru la putere; dara eu vreau sa aparú sinceru si francu naintea tieriei, si naintea istoriei. De ecivocitate deci nu mai póte fi vorb'a, cáci francheti'a mea a disipat'o.

Déca dvóstra poteti face monarchi'a, faceti-o. Déca n'o poteti face, respectati fapt'a: Republic'a impusa de eveneminte. Supneti-ve! Nepotendu

deci a incungiurá republic'a, vi-amu disu, sa staurimu a o formá conservativa. Eu nu sum omulu politiceu de combatere. Cându pacea publica e perturbata, atunci si eu sum pentru cea mai rigurosa aplicare a puterii; in tempulu de pace inse moderatiunea este necesaria, numai astu-feliu potendu-se linisci tier'a. „Guvernamentulu de combatere“ este acel'a, care a dusu la perire dejá mai multe monarchii.

Mi se díce: tier'a nu e republicanu. Majoritatea numerica insa e. (Aprobare in steng'a, larma in drépt'a.) Eu dechiaru ca candidatii republicani au mai multe sianse de cátu cei'a-lalti. (Aprobare.) Faceti alegerile cu politic'a vóstra de combatere, si ve-ti vedé. Cu politic'a mea alegerile voru fi mai bune de cátu ale vóstre. — Acést'a e opiniunea mea si — credeti-mi, si a tieriei. (Larma in drépt'a; aprobare in steng'a.)

Nu mai unu cuventu amu inca pentru a descinde de pre acést'a tribuna cu inima liniscita de si nu usióra.

Mi se díce: dea vrei a angagiá viitorulu si a apucá pre o cale pre care opiniunile nóstre voru fi angagate. — Eu respundu: Nu uitati ca noi suntemu obligati a sustiené republic'a. Necesitatea ni-o impune. Si fiindu ca n'o poteti ignorá, nu este óre mai bine, cá insi-ve sa ajutati a o consolidá?

Mi se facu imputári ca pré adese-ori aparú la tribuna; dara potu-se óre validitá intr'o republica cu capu responsabilu, legi cari intr'o monarchia fára capu neresponsabilu? Pána ce nu posedu dreptulu de veto, trebuie sa-mi aperu principiale si politic'a si sa-mi aperu persón'a. Cându m'ati denumitu de presiedinte alu republicei, dóra n'a-ti vrutu sa aveti in mine unu sclavu, o papusia ci a-ti pusú ce-va valóre pre facultátile mele, si deca din cându in cându me supunu vóue, o facu numai in interesulu tieriei. Eu nu pretindu cá sa elaborati o perfecta constitutiune, ci numai cá sa nu sulevati o cestiune speciale, de dupa carea se pitulesce unu votu de neincredere. Déca nu posedu incederea vóstra, spuneti-mi acést'a in facia. M'a-ti face celu mai fericitu omu, deca m'a-ti redá vietiei private si acestoru nobili studia, pre cari cu inima atátu de grea le-amu paresitu.

Ori cum sa fia insa votulu vostru, joru naintea lui Ddieu si a ómeniloru, ca acesti doi ani amu servitu patriei mele cu devotamentu nemarginitu. (Aplaudári prelungite.)

Acést'a este discursulu betránuului si de insolentii monarchisti multu necaj.ului Thiers; lu reproducem precum amu disu, numai in linialmentele sele principale, cáci in intregulu seu alu reproduce, nu ni permite angustulu spaciú. —

Dupa Thiers, unu d. monarchistu, Ernoul se silí a demonstrá onorabilitatea si patriotismulu monarchistiloru; dara ie desiertu, cáci Thiers prin discursulu seu a asecuratu unu efectu, de tóta publicistic'a européna lu analizá si comentá, si propunerea amintita mai susu, a ministerulu Dufaure, precum spuserámu in nrulu trecutu, s'a primitu. —

„Albin'a“*)

*) In unufu din nrui trecuti, culegându-se din „Lumin'a“ unu raportu dupa „Albin'a“ in privintia despartirei fonduriloru biser. s'a comisu erórea de in locu de „Albin'a“ s'a pusú „Lumin'a“, ceea ce rectificámu cu ocasiunea acést'a; la alta reflexiune a „Albinei“ totu in privintia fonduriloru resp. la o notitia de ale nóstre n'avemu de indreptatu nimic'a. R.

Nr. 189/1872.

Edictu.

Marin'a nascuta Dimitrie Fracea din Telisc'a scaon. Selistei, carea cu necredintia au parasitu pre barbatulu ei Simionu Bratu totu din Telisc'a se provóca prin acést'a, cá in terminu de unu anu si anunitu pána in 1 Decemvre 1873, sa se prezenteze inaintea forulu matrimoniale sottoscrisu, pentru ca la din contru, procesulu divortiale asupr'a ei pornitu, se va otári si in absentia ei.

Sabiú 25 Noemvre 1872.

Forulu matrimoniale gr. res. alu tract. protop. alu Sabiului. I.

(2—3)